

Để đạt được mục tiêu này, việc báo cáo thông tin về môi trường, xã hội và quản trị là bước đi cần thiết, vừa góp phần minh bạch hóa hoạt động, vừa tạo nền tảng cho quá trình chuyển đổi văn hóa DN theo hướng hài hòa giữa lợi ích kinh tế và trách nhiệm sinh thái.

Ý TƯỞNG VỀ MỘT BÁO CÁO MÔI TRƯỜNG ĐỘC LẬP

Trước bối cảnh nhận thức xã hội về biến đổi khí hậu ngày càng gia tăng, việc yêu cầu DN xây dựng một báo cáo chuyên biệt về môi trường, độc lập với báo cáo thường niên, là hết sức cần thiết. Đây không chỉ là cơ chế để DN thể hiện cam kết phát triển bền vững và cơ trách nhiệm đối với hệ sinh thái, mà còn là công cụ nâng cao nhận thức nội bộ về tác động môi trường của các hoạt động sản xuất - kinh doanh. Đồng thời, báo cáo môi trường cũng giúp nhà đầu tư có cái nhìn toàn diện hơn về hiệu quả và rủi ro của DN trong bối cảnh suy thoái môi trường, qua đó củng cố niềm tin của cả nhà đầu tư và đội ngũ nhân sự vào định hướng phát triển bền vững của công ty.

VẤN ĐỀ ĐẶT RA: BÁO CÁO NÀY CẦN BAO GỒM NHỮNG NỘI DUNG GÌ, VÀ TÀI SAO LẠI LÀ NHỮNG NỘI DUNG ĐÓ?

Để trả lời, báo cáo môi trường nên được thiết kế theo hướng thực đầy chủ doanh nghiệp, ban giám đốc và đội ngũ lãnh đạo phát triển Nature Quotient (NQ - trị tuế sinh thái). Đây là năng lực nhận thức, xử lý và tổ chức thông tin về các mối liên kết sinh thái, từ đó giúp con người thấu hiểu, thích ứng và hành động hài hòa với hệ thống tự nhiên. NQ không chỉ là một dạng trị tuế, mà còn là nền tảng quan trọng để doanh nghiệp định hình hệ giá trị và văn hóa hướng tới bền vững, qua đó kiến tạo thành dư sinh thái.

Khác với các báo cáo truyền thống vốn thiên về số liệu rời rạc (phát thải, điện, nước, rác thải...) và tuân thủ luật định, báo cáo theo hướng phát triển NQ phải thể hiện tầm nhìn chiến lược và mức độ nhận thức của doanh nghiệp về mối liên hệ phức hợp giữa hoạt động kinh doanh và hệ thống sinh thái tự nhiên. Báo cáo cần chỉ ra cách doanh nghiệp hiểu, thích ứng và kiến tạo giá trị hài hòa với sinh thái, thay vì chỉ tập trung vào giảm thiểu tác hại.

Cụ thể, báo cáo môi trường theo hướng NQ cần cho thấy: DN ý thức được các mối liên kết đa chiều, chẳng hạn giữa hoạt động sản xuất - chuỗi cung ứng - môi trường sống - cộng đồng địa phương; DN có tầm nhìn dài hạn, không chỉ giảm thiểu tác động trước mắt mà còn chủ động kiến tạo giá trị tích cực, nuôi dưỡng hệ sinh

Doanh nghiệp Việt Nam cần cơ chế báo cáo môi trường riêng để tiến tới văn hóa thịnh dư sinh thái

Trong bối cảnh biến đổi khí hậu và áp lực phát triển bền vững ngày càng gia tăng, các doanh nghiệp (DN) Việt Nam không chỉ đối diện với yêu cầu tuân thủ những chuẩn mực ESG quốc tế, mà còn đứng trước cơ hội định hình một hệ thống giá trị bền vững mới văn hóa thịnh dư sinh thái.

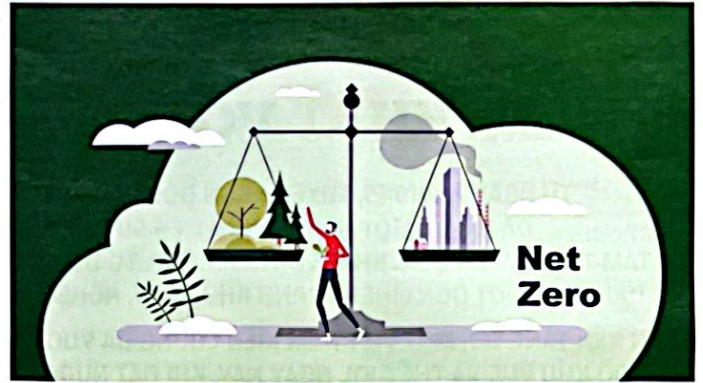
thái; DN có kế hoạch nâng cao NQ của tổ chức, bộ máy lãnh đạo, và nhân viên như một phần trong chiến lược phát triển bền vững.

Việc bắt buộc xây dựng báo cáo môi trường theo hướng NQ sẽ tạo ra một áp lực tích cực, buộc DN chủ động tìm hiểu, quan sát và phân tích các vấn đề môi trường liên quan đến hoạt động của mình. Thông qua quá trình này, NQ của DN từng bước được nâng cao, giúp họ nhận diện rõ hơn các mối liên kết sinh thái phức tạp và vai trò của mình trong mạng lưới tự nhiên. Đây không chỉ là tri thức khoa học, mà còn là sự phát triển của trí tuệ sinh thái - một năng lực nền tảng để thích ứng và phát triển bền vững trong thời đại biến đổi khí hậu và suy thoái môi sinh.

Khi NQ được nâng cao, tư duy quản trị của lãnh đạo DN sẽ chuyển dịch từ đối phó sang chủ động gắn kết với sinh thái. Nhờ đó, DN trở nên có trách nhiệm hơn vì hiểu rằng sự thịnh vượng lâu dài phụ thuộc chặt chẽ vào sức khỏe của hệ sinh thái. Đây cũng là bước chuyển từ tư duy khai thác sang tư duy đồng kiến tạo giá trị, nơi lợi ích của doanh nghiệp và lợi ích của tự nhiên không còn đối lập, mà trở nên bổ trợ và tương hỗ.

Hơn thế nữa, nhu cầu về thông tin môi trường và dữ liệu về tương tác DN - tự nhiên sẽ thúc đẩy sự hình thành một nền kinh tế con mới, tập trung vào thu thập, đo lường và phân tích dữ liệu sinh thái. Điều này mở ra cơ hội việc làm cho các lĩnh vực như công nghệ môi trường, sinh thái học, kiểm toán xanh hay truyền thông sinh thái. Không chỉ DN hưởng lợi từ hệ thống hỗ trợ mới này, mà cộng đồng địa phương cũng có thể tham gia và cùng thụ hưởng, qua đó giảm xung đột và tăng cường hợp tác bền vững.

Trong bối cảnh Việt Nam đã cam kết mạnh mẽ với cộng đồng quốc tế về phát triển bền vững và ứng phó biến đổi khí hậu, việc chuyển đổi của DN theo hướng bền vững và xây dựng văn hóa thịnh dư sinh thái là xu thế tất yếu. Tuy nhiên, nếu quá trình này diễn ra đột

Ý tưởng về một báo cáo môi trường độc lập của DN

ngột và thiếu chuẩn bị, nó có thể gây ra cú sốc lớn cho nền kinh tế, đe dọa sự ổn định tài chính và xã hội. Chính vì vậy, việc bắt buộc doanh nghiệp xây dựng báo cáo môi trường theo hướng NQ sẽ đóng vai trò như một công cụ chuẩn bị, giúp tích lũy kiến thức, hình thành hệ giá trị mới và vượt qua quan tính cũ một cách có kiểm soát. Nói cách khác, báo cáo NQ là phương thức "giảm sốc" cho quá trình chuyển đổi tất yếu này.

CHUẨN BỊ CHO CON ĐƯỜNG NET ZERO

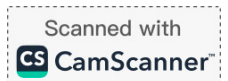
Để thúc đẩy DN thực hiện báo cáo môi trường và tiến tới phát triển bền vững, cơ quan quản lý cần có những hành động đồng bộ. Trước hết, cần ban hành quy định pháp lý cụ thể, bắt buộc và thống nhất về nội dung, tiêu chuẩn báo cáo môi trường, đảm bảo tính minh bạch và khả năng so sánh giữa các DN. Song song, cần có hướng dẫn chi tiết và hỗ trợ thực hiện, giúp DN, đặc biệt là DN vừa và nhỏ - hiểu rõ quy trình, phương pháp đo lường và cách lồng ghép dữ liệu môi trường vào hoạt động báo cáo.

Bên cạnh đó, nhà nước phải xây dựng cơ chế khuyến khích phù hợp, để doanh nghiệp thấy rõ lợi ích tài chính từ việc tuân thủ. Thực tế cho thấy, điều DN quan tâm nhất vẫn là chi phí vốn và

hiệu quả tài chính. Vì vậy, cần tạo dựng một môi trường xã hội - kinh tế nơi mà việc báo cáo và minh bạch thông tin môi trường sẽ mang lại lợi ích cụ thể: ví dụ như được tiếp cận các khoản vay xanh với lãi suất ưu đãi, được phép phát hành trái phiếu xanh với chi phí vốn thấp hơn, hoặc nhận được ưu tiên trong tiếp cận nguồn vốn đầu tư quốc tế. Khi những lợi ích tài chính này gắn chặt với việc thực hành báo cáo môi trường, DN sẽ có động lực mạnh mẽ để thay đổi tư duy, vượt qua quan tính cũ và chuyển dịch sang hướng phát triển bền vững. Tuy nhiên, các cơ chế tài chính đầy cần tuân theo nguyên lý bán dẫn chuyển đổi giữa giá trị tiền tệ và môi sinh để đảm bảo nguồn lực tài chính không bị sử dụng sai mục đích, gây ra thâm hụt giá trị sinh thái.

Ngoài ra, truyền thông cũng cần thay đổi cách thức truyền tải thông tin từ báo cáo doanh nghiệp tới công chúng. Thay vì chỉ nhấn mạnh lợi nhuận và có tước, các kênh truyền thông nên tạo ra thông điệp mang tính giáo dục, nhấn mạnh giá trị của môi trường và những đóng góp bền vững mà doanh nghiệp mang lại cho xã hội.

(*) Giảng viên tại Chi nhánh Trung tâm Nghiên cứu Khoa học và Đào tạo Chung khoan tại TP.HCM

References

- [1] Hoàng, V. Q., Sơn, N. H., & Hoàng, N. M. (2024). Từ luận đề văn hóa của Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng đến xây dựng văn hóa thịnh dư sinh thái trong thời đại mới. In Tổng bí thư Nguyễn Phú Trọng (Ed.), *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc* (pp. 876-880). NXB Chính trị Quốc gia Sự thật.
- [2] Baier, P., Berninger, M., & Kiesel, F. (2020). Environmental, social and governance reporting in annual reports: A textual analysis. *Financial Markets, Institutions and Instruments*, 29(3), 93-118. <https://doi.org/10.1111/fmii.12132>
- [3] Lokuwaduge, C. S. D. S., & Heenetigala, K. (2017). Integrating environmental, social and governance (ESG) disclosure for a sustainable development: An Australian study. *Business Strategy and the Environment*, 26(4), 438-450. <https://doi.org/10.1002/bse.1927>
- [4] Tri, N. P., Hoàng, N. M., & Hoàng, V. Q. (2024). Thông tin môi trường trong báo cáo thường niên của các công ty niêm yết: Rủi ro của những cam kết môi trường chung chung và lời kêu gọi đổi mới. <https://mekongasean.vn/y-tuong-ve-mot-bao-cao-rieng-cac-van-de-moi-truong-cua-doanh-nghiep-34535.html>
- [5] Vuong, Q. H., & Nguyen, M. H. (2025). On Nature Quotient. *Pacific Conservation Biology*, 31, PC25028. <https://www.publish.csiro.au/PC/justaccepted/PC25028>
- [6] Cúc, T. (2023, Nov. 1). Việt Nam tích cực, chủ động triển khai bài bản các cam kết tại COP26. <https://baohinhphu.vn/viet-nam-tich-cuc-chu-dong-trien-khai-bai-ban-cac-cam-ket-tai-cop26-102231124211547625.htm>
- [7] Vuong, Q. H., Nguyen, M. H., & La, V. P. (2025). Towards an eco-surplus culture. From market failures to vulnerabilities and logical flaws of 'artificial' environmental protection systems. *Visions for Sustainability*, 24 (12178), 1-68. <https://ojs.unito.it/index.php/visions/article/view/12178>
- [8] Vuong, Q. H. (2021). The semiconducting principle of monetary and environmental values exchange. *Economics and Business Letters*, 10(3), 284-290. <https://doi.org/10.17811/ebl.10.3.2021.284-290>